

•UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ•

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. Koháry-u. 4.

TELEFONSZÁM: Lipót 974—24

A budapesti unitárius egyházközség hivatalos lapja.

Alapította:

JÓZAN MIKLÓS

Főszerkesztő:

BARABÁS ISTVÁN

Megjelenik kéthetenként

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egy évre . . . . . 4 pengő

Az előfizetési díjak a lelkészi hivatal címére küldendők.

Bemutató

cikkemben tájékoztatni kívánom az *Unitárius Értesítő* kedves olvasóit a lap külső alakjában beállott változások okairól.

Amint arról mult havi számunkban szerkesztő-elődöm is már megemlékezett búcsúzójában, budapesti egyházközségünk presbiteriuma az *Értesítő*t hivatalos lapjává fogadta. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a gyűlések egybehívása sok nehézségbe ütközött, költséges és célszerűtlen volt. Ezután a presbiteri és közgyűlési meghívók az *Értesítő Hivatalos rész* c. rovatában jelennek meg. Természetes, hogy a *Hivatalos rész*-t tartalmazó lappéldányt minden egyes presbiter és adófizető egyháztagnak atyánkfiának megküldjük, akár előfizetője a lapnak, akár nem.

A *Hivatalos rész* idejében való megjelenésének érdekében kell adnunk az *Értesítő*t kéthetenként. Az egyházközség kasszájának szűkös voltára tekintettel félakkora terjedelemben, mint eddig a havi szám volt. Miután havonta 1-én és 15-én jelenik meg, az *Értesítő*, terjedelem dolgában tehát senki se vall nagyobb kárt.

Változás esett a lap homlokán levő képes ábrázolatban is. Ez a változtatás egyházunk alapítója élete három nevezetes mozzanatának kiemelése érdekében történt.

Igy kívánunk külsőségekben is hódolni *Dávid Ferencnek*, akinek halála 350. évfor-

dulati évét kegyeletes érzésekkel akarjuk az ő esztendőjévé avatni. Erről különben lapunknak több helyén is megemlékezünk. Józan Miklós atyánkfia volt szíves beleegyezni abba, hogy nevét — mint alapítóét — a lap élére írassuk. Köszönjük és ígérete értelmében szellemi támogatását atyafiságos szeretettel kérjük.

És most áttérek ismét az első személyben való beszédre. Azoknak tájékoztatására, akik ezen a kis kabáton sokalják a három gombot, a három szerkesztőt bejelentem itt, hogy két szerkesztőtársamat *Jancsi László* és *Pethő István* barátaimat azért kértem föl a felelős szerkesztői és felelős kiadói tisztség vállalására, hogy eddigi eredményes munkásságuk honorálása mellett erkölcsileg is hozzákössöm őket a laphoz és annak sorsához. Két irányu megfontolás vezetett erre. Az egyik az, hogy bennük komoly munkakésztséget, egyházszeretetet és tehetséget látok, akik tudnak is, akarnak is, szeretnek is dolgozni. A másik összefügg ezekkel. Én ugyanis csak rövid ideig szándékoztam a lapot vezetni. Azt szeretném, hogy — amennyiben annak idején a presbiterium is úgy látná jónak — ők, mint a lap célját tisztán látó gyakorlott szerkesztők, vehessék át azt bármelyik pillanatban.

Külön rovatot nyitok az asszonyok mondanivalói számára, mert azt tartom, hogy lejárt már az az idő, amikor a nőket az egyházi

élet terén — az asszony hallgasson a gyülekezetben féle idézetekkel -- a gyermekszobába lehetett utalni.

Az Értesítő iránya marad a régi. A felekezeti békét szolgálom az Ur Jézus evangéliumának szellemében.

Az erdélyi ősi egyházzal a szellemi, erkölcsi és testvéri kapcsolatokat mélyíteni akarom s amíg odaát a bércecs hazában egy unitárius gyülekezetet tudok, addig ebbe a lapba egyetlen betűt se engedek be, amely a szent köteleket akár nyílt, akár burkolt formában lazítaná.

Határozott állást foglalok a budapesti unitárius egyházköztség és gyülekezet egysége mellett is. Minden olyan szándéknak vagy kísérletnek, amely az egység megbontására irányulna, tőlem telhető minden erőmmel ellene állok és az ellen nyíltan agítálok.

Az *Értesítő*t betűszerinti értelemben értesítővé akarom tenni, hogy abból unitárius atyámfiai mindenről értesülhessenek, ami itt és odaát hitünk rokonaival történik. A hirscholigát mellett azonban tüzetesen akarok

foglalkozni a gyakorlati kérdésekkel is. A bel- és külmisszió problémáival, amiknek helyes megoldásától, hitem szerint, Magyarországi Unitárius Egyházunk jövője függ.

Életbevágó fontos teendőnknek vélem az unitárius ifjuság evangelizálása, fokozottabb erkölcsi és anyagi támogatása körünkre égett súlyos kérdésének a megoldását is.

A kritikától nem félek, sőt kérem azt minden jó unitárius testvéremtől, akit egyházunk dolgai érdekelnek. Hiszen egészséges közszellem csak a tárgyilagos bírálat állandóan változó levegőjében élhet és fejlődhet.

Erre az egészséges közszellemre pedig a Magyar Unitárius Egyháznak olyan szüksége van, mint a mindennapi kenyérre. Ezért készséggel adok helyet minden javaslatnak, észrevételnek, amely a nyilvánosság számára megérett és egyházunk javát szolgálja.

Igérem végül, hogy az *Unitárius Értesítő* — mint az elmúlt hét éven át — ezután is magyar, unitárius és becsületes lesz.

Isten segedelmével! *Barabás István.*

Unitárius Asszonyok, Leányok!

Az Unitárius Értesítő *Nők Rovatának* első szavait Hozzátok intézzük. Jöjjetek a mi táborunkba mindannyian idősek és fiatalok, jobb, vagy szegényebb sorban élők, hogy egyesült erővel jobban tudjuk szolgálni hitünket, fajunkat, hazánkat.

Alapszabályunk 1 P. tagdíjat állapít meg,

de a tagdíj ne tartson vissza senkit közületek, akinek sok a pengő, ne fizessen semmit — akinek tellik adjon többet! Fő az, hogy mindenki közöttünk legyen, akinek közöttünk a helye!

Jelentkezni lehet írásban és szóban: Bpest, V. Koháry-u. 4 sz. II. em. 16.

Dávid Ferenc — év

Dávid Ferenc vértanui halálának 350. évfordulója

Az 1929-es évvel az unitárius egyház nevezetes évfordulóhoz közeledik. A magyar unitárius egyház megalapítója és az unitárius hiteszme lánglelkű apostola *Dávid Ferenc* ugyanis 1579 nov. 15.-én halt vértanu halált Déva várának börtönében. 1929 nov. 15-e tehát éppen 350. évfordulója lesz a szomorú, de mégis dicsőséges eseménynek. Ezen a napon egyházunk minden esztendőben megemlékszik ugyan a nagy reformátorról, de ebben az esztendőben nem elégedhetünk, nem szabad megelégednünk evvel az egyszeri alkalommal, hanem az egyháznak, egyházunk vezetőinek, tagjainak valamint az ifjuságnak meg kell találnia a módot arra, hogy az egész esztendő Dávid Ferenc emlékének legyen szentelve.

A mi mai szomorú helyzetünkben a magyarság annyi elcsüggesztő gondolattal, képpel találkozik úton-útfélen, hogy sokszor azt kérdezzük magunktól: vagyunk-e még, élünk-e még? Van-e nekünk jogunk élni, van-e reményünk arra, hogy szomorú elesettségünkől egyszer feltámadunk? Ezekben az időkben erősítésért multunkhoz kell fordulnunk. A multnak nagyszerű képeivel kell gondolatvilágunkat felfrissítenünk, akarátunkat megerősítenünk. S ez áll nemcsak magyar életünkre, hanem unitárius egyházunkra is. Mi látni akarjuk a multnak hősi tetteit, a multnak dicsőséges szellemi csatáit és diadalrait, hogy belőlük merítsünk erőt a további küzdelemre. A multnak szellemóriáit akarjuk feltámasztani, nem mint félelmetes kísérteteket, kikre az utódok kicsinyhitőségük rettegésével tekintenek, hanem mint megdicsőült mennyei jelenéseket, kik mint vezérek bennünket bátorítanak, védenek és diadalra segítenek. Van-e erre alkalmasabb személyiség, mint „a megfeszített Krisztusnak szolgálója” Dávid Ferenc s van-e erre jobb idő, mint ez a mai,

mikor egy megfeszített nemzet és egy megfeszített egyház kezdi mozdítani sirjának mázsás sziklakövét.

Hogy ki volt Dávid Ferenc a magyar szellemi életben, azt mi magyarok nem tudjuk. Még egyházunk művelt tagjai sem tudják sokszor kellőképp értékelni az ő páratlan személyiségét, nem is szólva azokról, kik a magyar történelemben tanult 2-3 soron kívül egyebet róla nem hallottak. De tudják külföldön, tudják az angol és amerikai unitáriusok, hogy a „XVI. századbéli unitárius vezérek között ő volt az egyetlen, aki szellemileg otthon érezné magát a XX. század unitáriusai között is. Ma ez az ő legnagyobb dicsősége, akkor pedig ügyének veszedelme, neki pedig martirhalála.” Ezeket a szavakat nem lehet leírni a XVI. század egyik reformátoráról sem. Csak Dávid Ferencnek nem ártott az idő, sőt mint Wilbur történészünk fentebb megállapította, Dávid a ma embere, a mai vallásos felfogásé. a XX. század kereszténységéé.

Mi azt akarjuk, hogy ez a nagy érték, ez a szellemi felsőbbség csendüljön ki az évfordulói ünnepekből. Azt akarjuk, hogy tudja meg az unitárius társadalom, az ifjuság, az egész magyarság rádió, sajtó stb. útján, amit már az egész világ tud, hogy a XVI. században a magyarság egy világraszóló szellemi nagyságot adott az emberiségnek. Mert nagy egyéniséget sokat termett ez az áldott magyar föld, de olyat, aki négy évszázad kódén keresztül az élet legmélyebb dolga: a vallás terén a modern keresztény emberiségnek is világító fáklyája legyen, olyat csak egyetlenegy: Dávid Ferencet.

(j)

Karácsonyi krónika

Szerte az országban valahol unitáriusok éltek, meghivunk benneteket, mi budapesti unitárius asszonyok, hogy visszaemlékezésünkön keresztül éljétek át Ti is gondolatban velünk a mi kedves karácsonyi örömünket.

Szeretettel készültünk hitoktató lelkész atyáinkfiaival arra, hogy a szeretet ünnepén mi is megsegíthessük és megörvendeztethessük a mi kicsinyeinket. Dec. első napjaiban kérő szóval fordultunk testvéreinkhez.

Kérésünknek meg volt a foganatja. Egyházközségünk 200, a Tébe 300 pengővel, kicsiny és nagy, szegény és gazdag egyaránt sietett tehetsége szerint szolgálni a célt, gyűlt a sok játék, könyv, ruhanemű és gyűlt a pénz is, — úgy, hogy dec. 22.-én csatasorban állhatott 36 pár szép uj cipő, 300 szeretetcsomag, sok képes- és meséskönyv, tanszerek, ruhanemű.

Dec. 22.-én d. u. megtelt a templomunk Istennek legkedvesebb közönségével: gyermekekkel. Áhítat és várakozás ült ki a kis arcokra, miközben kigyultak a gyönyörűen feldíszített karácsonyfa gyertyácskái és zengett az örökszép dal:

Mennyből az angyal,...

Szebbnél szebb karácsonyi és irredenta versek hangoztak el a parányi ajkokról. A templomi ünnepség végével következett az ajándékok szétosztása. Az örömtől csillogó gyermekszemek a kipirult arcocskák mondták el a legszebb köszönetet. Sötét este lett, mire elcsendesedett az ünnepség színhelye, csak a szívekben lobogott az öröm — egyformán — azokéban is, akik kaptak és azokéban is — akik adhattak.

Dec. 23.-án d. u. a Percelné Kozma Flóra leányegylet s a Brassai Sámuel ifj. egyesület

tagjait gyűjtöttük össze szeretett vendégségen mely előtt az ifjuság a templomban — majd az Egyházi tanácsteremben rendezett alkalmoszerű ünnepélyt.

Az adakozók neveit az Értesítő jövő számában adjuk. Most csak annyit, hogy összegyűlt 1020 pengő 50 fillér, 245 drb. könyv, 13 hívüinktől játékneműi 12-től cukornemű, 43-tól ruhanemű és 21 pár cipő.

Hiányos lenne az a felsorolás, ha nem nyugtáznánk azt a kedves, figyelmes jóságot, mely rajta nyugodott úgyszólván mindenadományon.

Nem zárhatjuk le krónikánkat anélkül, hogy Dalmady Juditkának és Jakab Carolának külön ne küldjünk köszönetet azokért a gyermekszívre valló aranyos sorokért, melylyel a magunk játékaikat — talán olyanokat is, melyektől nehezen váltak meg, kedves könyveiket — felajánlották azoknak az unitárius gyermekeknek, kiket a jó Isten nem áldott meg nemcsak olyan tehetős, de olyan kedves, melegsívű szülőikkel, sem, mint őket.

És végezetül a név megemlézése nélkül — jól esik megemlékeznünk arról az atyáinkfiáról is, kinek gyöngéd figyelmessége még bennünket, asszonyokat is, mélyen meghatott. Ő is vegye még egyszer hálás köszönetünket nemcsak adományáért, hanem azért a finom lelkületre valló módért, mely az adományt is, de adakozót is jellemezte.

A karácsony szent szózata: Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és e földön békesség és az emberekhez jóakarát.

Zengjen a szívekben az esztendő minden napján, hogy az elkövetkezendő karácsonykor még több testvérünknek tudjunk segítségére lenni.

Csak egy fillért. Az Úr Jézus nevében!

Csonkamagyarországon lakó Unitárius testvéreinkhez szólunk. Mindenkihez, aki kenyerét megtudja keresni. ANNAK nevében, aki megtanított minket a testvéri szeretetre és életét adta értünk a Golgothán.

CSAK EGY FILLÉRT

KÉRÜNK NAPONTA

Dávid Ferenc emlékére, minden jó unitárius testvérünktől. Gazdagtól és szegénytől, csak egy fillért. De azt mindenkitől kérjük!

Az unitárius Golgothán kiszenvedett DÁVID Ferenc halálának 350. évfordulati évét tegyük ünnepi esztendővé. Ötezer kenyérkereső unitárius testvérünk napi

EGY FILLÉRT ADOMÁNYÁRA

számítunk. Senki ne kicsinyelje le az 1 fillért, mert az 5000 unitárius lélek napi 1 fillérje, 18,250 pengő egy évben. A DÁVID Ferenc-fillérek célja és rendeltetése az lesz, hogy munkaalkalomhoz, kenyérkereset-hez segítse azokat, akik 500-1000 pengővel utnak indulhatnak. műhelyt, boltot, irodát nyithatnak. Szárnypróbálgató testvéreink szava szól hozzád, Testvér! Hallgasd meg a segélykiáltást: MENTSÉTEK MEG LEKEINKET. Az ősi törzsről letépett Magyarországi Unitárius Egyház

KÉR TÖLED, TESTVÉR

NAPI EGY FILLÉRT,

hogy azzal megvethesse alapját a Közalapnak.

Örömmel adjuk hírül, hogy az újév első napján 10000 DÁVID FERENC-fillér gyűlt a nemes célra.
Filléreidet várja testvéri köszöntéssel
a Szerkesztőség.

HIREK

Olvasóinknak az új esztendőben áldást, békességet kívánunk.

Atyafiságos szeretettel kérjük vidéki lelkipásztor társainkat, tanító atyánkfiait s általában mindenik unitárius testvérünket, hogy a gyülekezetük, családjuk körében előforduló örömdetes vagy szomorú eseményekről sziveskedjenek minket értesíteni. Minden érdekel minket, ami testvéreink és szeretteik életében történik.

A szerkesztőség.

Főgondnokunk kitüntetése. A Kormányzó Ur Öfö-méltósága főgondnokunknak bölöni dr. Mikó Ferenc h. államtitkár atyánkfianak a II. osztályu magyar érdemkeresztet adományozta.

A magas kitüntetéshez őszinte szívvel gratulálunk.

Amit csak az Isten lát. Kedves szokása budapesti gyülekezetünk templomlátogató tagjainak, hogy istentisztelet végeztével nem mennek el a kegyes adományok befogadására kitett perselyek mellett szó nélkül. Vasárnapról-vasárnapra így gyűl egybe az az összeg, amit az egyházközség az Unitárius Nőszövetség, Unitárius Leányegyesület, Lelkészi nyugdíjintézet, a Brassai Sámuel Ifjusági Egyesület és szegényeink között szokott megosztani.

Az elmúlt 1928. év folyamán 891 P és 13 fillér volt a perselyadományok összege. Isten — aki mindent lát — fizessen meg nyilván azoknak, akik titkon voltak jók és kegyesszívűek!

Az első unitárius katonai attasé. Kormányzó urunk vitéz Fábry Dániel dr. vezérkari szolgálatot teljesítő alezredes atyánkfiaát a bécsi magyar királyi követ-séghez katonai attasévá nevezte ki.

Fábry atyánkfia, aki csak pár héttel előbb jött haza párisi tanulmányutjáról — új állását január elején foglalta el.

Igaz szívből gratulálunk újabb kitüntetéséhez s munkájára Istenünk segedelmét és áldását kérjük.

Uj klisénket, amely Dávid Ferenc születési évét, a vallásszabadság kihirdetésének esztendejét és Dávid Ferenc halálának évszámát tünteti föl László Gyula atyánkfia hasonnevű fia, a Képzőművészeti Főiskola kiváló növendéke rajzolta meg tusban — gratis. Köszönjük neki szives fáradozását és gratulálunk a sikerült gondolathoz és kivitelhez.

A bpesti Dávid Ferenc Egylet január 18.-án, este 6 órai kezdettel a Koháry-u. templomban felolvasó ülést tart. Felolvas dr. Tóth György kuriai bíró atyánkfia. A vallásosság és korunk vezető szelleme címmel.

A magyarországi Unitárius Egyház Igazgató Tanácsa december hó 28.-án tartotta évzáró ülését. Az ülésen folyó ügyek voltak napirenden. Ezen a gyűlésen elnökölt első ízben dr. Mikó Ferenc h. államtitkár, főgondnokhelyettes atyánkfia, akit ebből az alkalomból az Igazgató Tanács tagjai meleg szeretettel ünnepeltek. Isten áldását kérjük munkájára.

A szegény özvegy asszony olajos korsója. Követendő példaadásul idejegyezzük özv. Jankó Józsefné testvérünknek nevét. Háztartási alkalmazott. Egy-magában él. 5 pengő egyházi adót fizet. Előfizetője az Értesítőnek. 500 Dávid Ferenc fillért adott a segélyalapra és 2 pengőt szegényeink segítésére. Isten fizesse vissza neki ezerszeresen.

Karácsony 2 napján 3 ízben volt istentisztelet templomunkban. Hívaink nagy számban látogatták a templomot, 650-en járultak az Ur asztalához a szent jegyek vételére.

A perselyekbe 170 P. kegyes adomány gyűlt egybe, amit az egyházközség a Brassai Sámuel Ifjusági Egyletnek juttatott. Az úrvacsorai kenyeret főtiszt. Józán Miklósné, a bort vikárius atyánkfia adományozták a szent vendégséghez. Köszönet érette!